

विदर्भ विकास कार्यक्रमांतर्गत गडचिरोली जिल्ह्यातील नक्षलग्रस्त भागासाठी विशेष उपाययोजनासाठी सन २०१३-१४ मध्ये नक्षलग्रस्त भागामधील ३०,००० आदिवासी कुटुंबांचे उत्पन्न वाढविण्याच्या योजनेकरिता वित्तीय मान्यता देणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: आऊयो/नक्षल-२०१०/प्र.क्र.३०२/४-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२

तारीख: २९ मार्च, २०१४

वाचा

- १) नियोजन विभाग शासन निर्णय क्रमांक: विविका-२००९/प्र.क्र.१०२/कार्यासन-१४१५, दि.३/२/२०१०
- २) आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक: टीएसपी-२०१०/प्र.क्र.१३१/का-६, दिनांक १६ ऑगस्ट, २०१०, शुध्दीपत्रक समक्रमांक दिनांक २० ऑक्टोबर, २०१०
- ३) कृषी व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक: आऊयो १६१०/नक्षल/ प्र.क्र. ३०२/४अ, दिनांक २२ जुलै, २०११, ११ नोव्हेंबर, २०११ व २९ मार्च, २०१२
- ४) कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र. विप्र-७/ आऊयो/नक्षल/गडचि/उर्व. नि/ ११५/१४, दि.३१/१/२०१४

प्रस्तावना

आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत विदर्भ विकास कार्यक्रमांतर्गत गडचिरोली जिल्ह्यातील नक्षलग्रस्त भागासाठी विशेष उपाययोजना याअंतर्गत नक्षलग्रस्त गडचिरोली जिल्ह्यामधील ३०,००० आदिवासी कुटुंबांचे उत्पन्न वाढविण्याकरिता आदिवासी विकास विभागाने सन २०११-१२ साठी रु. १५.०० कोटी निधी मंजूर केला होता. तथापि, सदर आर्थिक वर्षात वित्त विभागाने योजनेअंतर्गत मंजूर निधीच्या ८५ टक्के मर्यादेत निधी वितरित करण्याचे धोरण अवलंबिल्यामुळे, सदर योजनेअंतर्गत केवळ रु. १२.७५ कोटी निधी वितरित करण्यात आला होता. सदर योजनेअंतर्गत गडचिरोली जिल्ह्यातील आदिवासी शेतकऱ्यांच्या बांधण्यात आलेल्या विहीरींवर विद्युतजोडणीसह विद्युतपंप पुरविण्यासाठी क्षेत्रिय स्तरावरून होत असलेल्या मागणीस अनुसरून उर्वरित रु.२.२५ कोटी निधी उपलब्ध करून देण्याचा निर्णय मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील दि. ०७ जानेवारी, २०१३ च्या बैठकीत घेण्यात आला. त्यानुसार सन २०१३ च्या नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशनात रु. २.२५ कोटी एवढा निधी पूरक मागणीद्वारे मंजूर करण्यात आला. सदर निधी वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

- १) आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत विदर्भ विकास कार्यक्रमांतर्गत गडचिरोली जिल्ह्यातील नक्षलग्रस्त भागासाठी विशेष उपाययोजना याअंतर्गत नक्षलग्रस्त गडचिरोली जिल्ह्यामधील ३०,००० आदिवासी कुटुंबांचे उत्पन्न वाढविण्याकरिता आदिवासी विकास विभागाने सन २०११-१२ साठी मंजूर केलेल्या रु. १५.०० कोटी निधीपैकी अवितरित असलेला रु. २.२५ कोटी (अक्षरी रूपये दोन कोटी पंचविस लाख फक्त) निधी वितरित करण्यासाठी या आदेशान्वये शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) वितरित करण्यात आलेला निधी प्रामुख्याने आदिवासी शेतकऱ्यांच्या बांधण्यात आलेल्या विहिरींवर विद्युत जोडणीसह विद्युतपंप संच बसविण्यासाठी उपयोगात आणावयाचा असून, त्यासाठी प्रत्येक लाभार्थ्याला विद्युतजोडणीसाठी रु.६,५००/- व विद्युतपंपासाठी रु.२०,०००/- अशा प्रकारे एकूण रु. २६,६५० /-च्या कमाल मर्यादेत लाभ द्यावयाचा आहे.
- ३) सदर विशेष योजनेअंतर्गत लाभार्थ्यांची निवड करताना पुढील प्राधान्यक्रम अनुसरणे अनिवार्य राहिल.
  - अ) नक्षलग्रस्त भागातील आदिवासी क्षेत्रातील लाभार्थ्यांनाच सदर योजनेअंतर्गत लाभ देण्यात यावा.
  - ब) दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी शेतकऱ्यांना प्रथम प्राधान्य देण्यात यावे.
  - क) ज्या आदिवासी शेतकऱ्यांना अद्याप शेती विषयक लाभ मिळालेले नाहीत, त्यांना प्राथम्याने प्राधान्य देण्यात यावे.
  - ड) शासकीय सेवेतील नसलेल्या आदिवासी लाभार्थ्यांना सदर योजनेमध्ये प्राधान्य देण्यात यावे, असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यास, इतर पात्र लाभार्थ्यांचा विचार करण्यात यावा.
- ४) सदर योजनेअंतर्गत निवड करण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी अप्पर आयुक्त, आदिवासी विभाग, नागपूर यांचे कडून प्रमाणित करणे बंधनकारक राहिल. त्याचप्रमाणे सदर योजनेअंतर्गत खर्चाचा अहवाल प्रत्येक महिन्यांच्या १० तारखेपर्यंत अप्पर आयुक्त, आदिवासी विभाग, नागपूर, आयुक्त, आदिवासी विभाग, नाशिक व आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना सादर करावा.
- ५) सदर योजनेच्या अमलबजावणीसाठी कृषी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे त्यांना सदर योजनेअंतर्गत वितरित करणाऱ्या निधीचे वाटप करणे तसेच राबविण्यात येणाऱ्या क्षेत्रामधील जिल्ह्यासाठी मार्गदर्शक सूचना वितरित करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. सदर मार्गदर्शक सूचना वितरित करताना पुढील प्रमुख बाबींचा अतर्भाव करण्याची दक्षता घ्यावी.

- I. सदर योजनेचा जिल्ह्याच्या विस्तार व फलोत्पादन विकास आराखडामध्ये गरजेनुरूप अंतर्भाव करावा.
- II. या योजनेचे मुल्यमापन त्रयस्थ यंत्रणेकडून करून घ्यावे.
- III. वैयक्तिक लाभार्थी निवडताना महिला लाभार्थ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे व असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यास इतर पात्र लाभार्थ्यांचा विचार करण्यात यावा.
- IV. सदर योजनेअंतर्गत वैयक्तिक लाभ देण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी जिल्हा परिषद कार्यालय, पंचायत समिती कार्यालय, जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रकल्प कार्यालय अधिकारी यांच्या कार्यालयात लावण्यात यावी व कृषी विभागाच्या सांकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात यावी.
- ६) सदर योजनेअंतर्गत वितरित करण्यात आलेला रु. २.२५ कोटी एवढा निधी मागणी क्र. टी-५, २४०१- पीक संवर्धन, पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत योजना, ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१)- जनजाती क्षेत्र उपयोजनाअंतर्गत योजना, राज्य योजनेअंतर्गत योजना, (०१) (०२) कृषी विकास विषयक विविध कार्यक्रम, (२४०१ २१८४), ३१- सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाअंतर्गत खर्ची टाकण्यात यावा व सन २०१३-१४ च्या मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा.
- ७) सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१६७/व्यय-१४/१४, दि. २९ मार्च, २०१४ यांनी दर्शविलेल्या सहमतीनुसार व मा. अपर मुख्य सचिव (कृषी) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०४०३१५१५५२३००१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सिध्दार्थ चवरे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त(कृषी), महाराष्ट्र राज्य, पुणे

२. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषी आयुक्तालय, पुणे (१० प्रतीसह)

३. विभागीय आयुक्त, नागपूर
४. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक
५. सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषी आयुक्तालय, पुणे
६. विभागीय कृषी सहसंचालक, नागपूर
७. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर
८. जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन विकास मंडळ, गडचिरोली
९. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद व उप आदिवासी आयुक्त, गडचिरोली
१०. गडचिरोली जिल्ह्यातील सर्व सन्माननीय विधीमंडळ सदस्य
११. जिल्हा परिषदेचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, गडचिरोली
१२. जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी, गडचिरोली,
१३. जिल्हा कोषागार अधिकारी, गडचिरोली
१४. कृषी विकास अधिकारी, गडचिरोली
१५. महासंचालक माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई
१६. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर
१७. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व परिक्षा), मुंबई/ नागपूर
१८. सर्व सहसचिव/उपसचिव/ अवर सचिव (कृषी) कृषी व पदुम विभाग
१९. वित्त विभाग व्यय-१/ अर्थसंकल्प-१३, मंत्रालय, मुंबई
२०. ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२१. उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२२. नियोजन विभाग, (कार्यासन-१४१५), मंत्रालय, मुंबई
२३. आदिवासी विकास विभाग, कार्यासन ६ व ९
२४. मा.मंत्री (कृषी), यांचे खाजगी सचिव
२५. मा.राज्यमंत्री (कृषी), यांचे खाजगी सचिव
२६. निवडनस्ती (४अ)